De commissie Financiën heeft 12 september 2018 besloten de leden Sneller (D66) en Snels (GL) aan te stellen als rapporteurs voor de begroting van het Ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (IX). Deze leden hebben op 7 november 2018 verslag uitgebracht aan de commissie. De commissie heeft naar aanleiding van het verslag van deze leden besloten u de onderstaande vragen voor te leggen, met het verzoek deze vragen tijdig voor de stemming over de begroting te beantwoorden. Bij deze breng ik u de vragen van de commissie over.

De commissie heeft op 27 juni 2018 in een wetgevingsoverleg met u gesproken over het verslag van de rapporteurs Sneller en Snels over het jaarverslag van het Ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (IX) over 2017. De commissie constateert dat u in dit wetgevingsoverleg een aantal toezeggingen heeft gedaan rond de thema's toetsbare beleidsplannen, personeelsbeleid financiële functie, verplichtingen en risicoregelingen die nog in uitvoering zijn. De commissie heeft enkele vragen over de stand van zaken. In aanvulling hierop heeft de commissie enkele vragen over de inzichtelijkheid van financiële risico's op instrumentniveau en IT/informatiebeveiliging.

Toetsbare beleidsplannen
In het wetgevingsoverleg is gesproken over de wenselijkheid meetbare en afrekenbare doelstellingen voor beleid te formuleren en hiertoe meer indicatoren, kengetallen en streefwaarden in de begroting op te nemen. Uit de groeiparagraaf van de begroting 2019 blijkt dat u onderzoekt in welke artikelen het mogelijk en zinvol is om nieuwe, meer of minder prestatie-indicatoren op te nemen en of de huidige prestatie-indicatoren (nog) een goed en volledig beeld geven van desbetreffende beleid en prestaties. De eerste resultaten zullen in de begroting 2020 zichtbaar zijn. In hoeverre is het mogelijk de Kamer al in het voorjaar 2019 inzicht te geven in de voorgenomen wijzigingen in de begroting 2020, zodat de Kamer zich hierover eventueel nog een mening kan vormen?

Verplichtingen
In het wetgevingsoverleg hebben de rapporteurs aandacht besteed aan verplichtingen, mede naar aanleiding van het door de Kamer gekozen focusonderwerp voor de verantwoording over het jaar 2017: 'Verplichtingen: pijler van het budgetrecht'. In algemeenheid heeft u toegezegd te zullen studeren op mogelijkheden om de meerjarige verplichtingen die samenhangen met besluiten die aan de Kamer worden voorgelegd beter inzichtelijk te maken. Voorbeelden zijn het inzichtelijk maken van het verwachte ritme van de kasuitgaven bij het aangaan van verplichtingen en een overzicht van de budgetflexibiliteit voor de meerjarenperiode. Deze toezegging komt niet terug in het overzicht van moties en toezeggingen bij de begroting 2019. Bent u nog voornemens dit onderwerp nader te bestuderen en zo ja, wanneer wordt de Kamer hierover geïnformeerd?

In het wetgevingsoverleg is gevraagd naar de wenselijkheid om verplichtingenruimte standaard naar

specifieke instrumenten uit te splitsen. In de begroting 2019 lijkt op dit punt geen wijziging te zijn doorgevoerd: de garantieverplichtingen worden uitgesplitst maar de overige verplichtingen niet. Kunt u ingaan op de mogelijkheid en wenselijkheid van verdere uitsplitsing van de verplichtingen?

Het budgetrecht van de Kamer in relatie tot verplichtingen heeft de technische complexiteit dat verplichtingen kunnen vervallen zonder tot uitgaven te hebben geleid. Dit doet de vraag rijzen wat de Kamer autoriseert: de totale ruimte om nieuwe verplichtingen aan te gaan of deze ruimte aangevuld met eventuele ruimte gecreëerd door het tijdens het jaar vervallen van reeds aangegane verplichtingen? Aansluitend hierop is gevraagd of de begroting zou moeten worden aangevuld met meer informatie over (te) vervallen verplichtingen, zodat de Kamer beter in beeld heeft welke ruimte wordt geautoriseerd (bij raming) en of het geautoriseerde totaal niet wordt overschreden (bij realisatie). Tijdens het wetgevingsoverleg gaf u aan te zullen kijken of daarin meer inzicht kan worden gegeven. In het overzicht van moties en toezeggingen bij de begroting 2019 staat dat deze toezegging in behandeling is. De rapporteurs zijn van mening dat dit vraagstuk bestaat uit twee delen, namelijk wat de Kamer autoriseert en of het wenselijk is de begrotingsinformatie aan te vullen. Is het mogelijk de Kamer nu al te informeren over het antwoord op de eerste vraag?

Voortbouwend op het thema van het wetgevingsoverleg vragen de rapporteurs naar de stand van zaken van de uniformering van de toepassing van de kwalificatie 'juridisch verplicht'. In de Rijksbegrotingsvoorschriften zijn heldere criteria opgenomen voor het deel van de uitgaven dat als juridisch verplicht mag worden aangemerkt, als uitwerking van de Comptabiliteitswet 2016. In 2016 bleek uit een rapport van de Auditdienst Rijk (ADR) dat sprake was van interpretatieruimte en een 'grijs gebied', bijvoorbeeld met betrekking tot bestuurlijke convenanten. Dit zou kunnen betekenen dat feitelijk meer amendeerruimte bestaat in de begrotingen dan het percentage juridisch verplichte uitgaven doet denken. Kunt u aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot het uniformeren en strikt uitleggen van de kwalificatie 'juridisch verplicht'?

Risicoregelingen
Tijdens het wetgevingsoverleg is gevraagd of bij risicoregelingen voldoende inzichtelijk is of er nog verbeteringen mogelijk zijn om risico's te beperken. U heeft toegezegd te kijken of Rijksbreed een betere toelichting mogelijk is op de kans en de impact van risico's bij risicoregelingen. In het overzicht van moties en toezeggingen bij de begroting 2019 staat dat deze toezegging in behandeling is zonder informatie over de planning. Zou u de Kamer kunnen informeren over de planning van de uitvoering van deze toezegging?

Personeelsbeleid financiële functie
De Algemene Rekenkamer heeft gevraagd of de bezetting van de financiële functie kwantitatief en kwalitatief voldoende toekomstbestendig is. Om zeker te stellen dat de bezetting van de financiële functie voldoende geborgd is, heeft u de ADR gevraagd hier onderzoek naar te doen. Kunt u aangeven wanneer de ADR het onderzoek verwacht af te ronden en kunt u bevestigen dat de Kamer zal worden geïnformeerd over de resultaten? Gezien de beschrijving in het tussentijdse Rijksbrede beeld van de ADR lijkt de ADR zich vooral te richten op een beschrijving van de kwalitatieve invulling van de benodigde financiële functie. Worden ook uitspraken van de ADR voorzien over de maatregelen die nodig zijn om de benodigde personele bezetting voor de financiële functie te realiseren?

Inzichtelijkheid financiële risico's op instrumentniveau
Voor de begroting 2019 is een schokproef overheidsfinanciën uitgevoerd. Hiermee wordt op macroniveau inzicht gegeven in de effecten van externe schokken voor de economie op de overheidsfinanciën. De commissie is benieuwd in hoeverre dergelijke scenario-informatie kan worden gebruikt om ook op lager niveau, in de begrotingen, meer inzicht in de risico's van instrumenten te geven. Kunt u naast de al toegezegde verkenning voor risicoregelingen aangeven in hoeverre het voor andere financiële instrumenten in uw eigen begroting die mogelijk kunnen worden beïnvloed door economische schokken, zoals staatsdeelnemingen in DNB en Invest-NL, dan wel de Europese fondsen, aangeven of het mogelijk en wenselijk is meer toelichting op te nemen over de kans en de impact van deze risico's?

Informatiebeveiliging/IT
De commissie constateert dat de Algemene Rekenkamer in het rapport bij het jaarverslag van het Ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (IX) over 2017 verschillende tekortkomingen constateert op het gebied van informatiebeveiliging en IT. Dit heeft geleid tot een onvolkomendheid voor informatiebeveiliging van het kerndepartement in 2017 en onvolkomenheden voor legacy problematiek bij de Belastingdienst sinds 2015, en aandachtspunten bij de IT van de Nationale Schuld. De Kamer heeft onder andere middels de motie-Aukje De Vries c.s. erop aangedrongen onvolkomenheden op het gebied van informatiebeveiliging weg te werken (Kamerstuk 34725, nr. 5). In het wetgevingsoverleg gaf u aan dat dit prioriteit heeft. Bovendien wilt u dat de ministerraad periodiek in gesprek gaat over Rijksbrede IT-problematiek, waarbij de minister van BZK het voortouw neemt.

Kunt u toelichten welke acties u heeft ondernomen om de informatiebeveiliging op uw departement te verbeteren? Kunt u verder aangeven wat de resultaten zijn geweest van de bespreking van de Rijksbrede IT-problematiek in de ministerraad?

In april 2018 is het programma Beheerst Vernieuwen geïntroduceerd, waar ook de modernisering van het IV-landschap onder valt. De Algemene Rekenkamer concludeerde eerder dat knelpunt in het vrijgeven van budgetten voor de verbetering van de verouderde IT-systemen bij de Belastingdienst was dat business cases ontoereikend waren. Kunt u aangeven of IT-projecten in het kader van Beheerst Vernieuwen bij de Belastingdienst worden onderbouwd met business cases?

Hoogachtend,

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Weeber